

Schrift verklarende prediking

Expository preaching of terwijl schrift verklarende prediking: Wat Is Het, Waarom Is Het Belangrijk en Hoe Herken Je Het?

Schrift verklarende prediking is mijns inziens een goede graadmeter voor de gezondheid van de kerk. Veel gelovigen ervaren moeite met het vinden van een plaatselijke gemeente waar de Bijbel getrouw wordt gepredikt. Maar wat betekent het precies als een preek Schrift verklarend is, wat is het verschil met andere predikingsstijlen, en hoe kun je als kerkganger beoordelen of de prediking in jouw kerk aan de maatstaven voldoet?

1. Wat is Schrift verklarende prediking?

Schrift verklarende prediking bestaat in essentie uit twee stappen:

1. Exegese*: Het nauwkeurig graven in de Bijbeltekst om de betekenis te ontdekken die de oorspronkelijke auteur bedoeld heeft.
2. Contextualisering: Die betekenis op een heldere, toepasbare en begrijpelijke manier overbrengen op de luisteraars van vandaag.

2. Waarom is Schrift verklarende prediking noodzakelijk?

De prediking moet schrift verklarend zijn omdat christenen Gods stem willen horen, en niet de menselijke creativiteit, nieuwsberichten, culturele trends of politieke opvattingen van de prediker. Wanneer de exegese ontbreekt, ontstaat het gevaar dat de betekenis van de Bijbel wordt vervangen door menselijke ideologieën.

Bijbelse onderbouwing

Hoewel de term "Schrift verklarende prediking" niet als zodanig in de Bijbel staat, biedt de Schrift een overvloed aan bewijs dat Gods geschreven Woord centraal moet staan:

- 1 Timotheüs 4:13: Paulus roept Timotheüs op: *"Wijd je aan de openbare voorlezing van de Schrift, aan de vermaning en aan het onderricht."*
- 2 Timotheüs 3:16-17: *"Heel de Schrift is door God ingegeven en nuttig om te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid..."*
- 1 Korintiërs 10:5, 11: Paulus verwijst naar de gebeurtenissen in de woestijn in het Oude Testament en geeft aan dat deze geschreven zijn als voorbeelden en waarschuwingen voor ons.
- Jeremia 23:28-29: God stelt Zijn Woord (het graan) tegenover de dromen van valse profeten (het stro).
- Jesaja 8:20: *"Terug naar de wet en het getuigenis! Als zij niet overeenkomstig dit woord spreken, zullen zij geen dageraad hebben."*

3. Voorbeelden van niet-Schrift verklarende prediking

Om goede Schrift verklarende prediking te herkennen, helpt het om te weten wat het *niet* is:

1. Van een mug een olifant maken: Een kleine frase of één enkel woord uit de tekst pakken en daar de hele preek omheen bouwen, terwijl het hoofddoel van het Bijbelgedeelte uit het oog wordt verloren.
2. Behoeft-gestuurde prediking: Een tekst gebruiken als een gemakkelijke invalshoek om in te haken op menselijke emoties of situaties (bijv. echtscheiding, opvoeding, geld), terwijl de primaire bijbelse boodschap van de passage wordt genegeerd.
3. Bewijsteksten-als losse flodders: Een vooraf bedachte gedachte of mening nemen en daar zes losse Bijbelverzen bij zoeken om de eigen stelling te bewijzen.
4. Profetische illuminatie/ Geheimtaal: Beweren dat God een unieke, geheime of nieuwe "profetische" betekenis van een tekst heeft geopenbaard die eeuwenlang verborgen is geweest. Dit maakt luisteraars afhankelijk van de 'geestelijke elite' in plaats van op het geschreven Woord van God.
5. Bril-prediking: Een Bijbelgedeelte benaderen door de lens van moderne seculiere filosofieën, recente boeken of culturele trends (bijv. op het gebied van gender of seksualiteit) om te beweren dat de kerk het al duizenden jaren verkeerd heeft begrepen.

4. De Checklist: Hoe beoordeel je een preek?

Met de onderstaande punten kun je bepalen of een preek daadwerkelijk Schrift verklarende is:

De Drie Hoofdindicatoren:

1. Is de hoofdtekst duidelijk te identificeren? Kun je na afloop van de preek aanwijzen welk specifiek Bijbelgedeelte centraal stond?
2. Komen het hoofdthema en de sub punten rechtstreeks uit de tekst? Kun je bij elk punt in de preek/outline naar het Bijbelgedeelte kijken en zien hoe de prediker daaraan is gekomen?
3. Wordt de context behandeld? Wordt er aandacht besteed aan wat er vóór en ná de passage staat, hoe het in het hele Bijbelboek past, en eventueel de historische/culturele achtergrond?

Waarschuwingssignalen (Gele vlaggen):

- Te veel losse Bijbelteksten: Er wordt voortdurend van de ene tekst naar de andere gesprongen zonder dat een tekst echt wordt uitgelegd.
- Overdaad aan citaten en anekdotes: Veel citaten van buitenstaanders, verhalen of popcultuur-referenties die de Bijbeltekst overvleugelen.
- Stokpaardjes (*Pet topics*): De prediker weet bij vrijwel elke tekst uit te komen bij hetzelfde favoriete onderwerp (bijv. geld, leiderschap, profetie, politiek), ongeacht of de tekst daar daadwerkelijk over gaat.
- Raakt de boodschap de prediker zelf? Gods Woord is levend en krachtig. Als een prediker veel tijd heeft doorgebracht in de tekst, is de kans groot dat het Bijbelgedeelte hem eerst zelf persoonlijk heeft geraakt en overtuigd voordat hij het aan anderen onderwijst.

5. Advies voor predikanten

Voor voorgangers en sprekers die willen groeien in Schrift verklarende prediking:

- Doe eerst zelf het handwerk in de tekst: Plak de tekst in een leeg document, lees het grondig, ontleed de zinsstructuur en stel kritische vragen.
- Gebruik commentaren pas op het laatst: Bepaal niet de hoofdgedachte via commentaren, maar gebruik ze als naslagwerk om moeilijke en specifieke vragen te beantwoorden.
- Wees terughoudend met hulpmiddelen en AI: Leun niet op voorgekauwde preekschetsen van internet of door AI gegenereerde preken. De Geest werkt door de prediker en zijn studie heen.
- Investeer in de grondtalen (Grieks en Hebreeuws): Kennis van de originele talen helpt om vertaalfouten of gemiste patronen op te sporen en dwingt de prediker om langzamer en nauwkeuriger te lezen.

*Belangrijke begrippen:

- Exegese (*Exegesis*): Afgeleid van het Griekse *ex* ("uit") en *ago* ("leiden" of "trekken"). Exegese betekent de betekenis uit de tekst halen die er daadwerkelijk staat.
- Isegese (*Eisegesis*): Afgeleid van het Griekse *eis* ("in"). Dit betekent dat de spreker van buitenaf een eigen gedachte, mening of idee wat je in de tekst legt/leest. Bij isegese komt de boodschap niet uit Gods gezaghebbende Woord, maar uit de menselijke creativiteit of eigen agenda.

Dit is de vertaling en bewerkte tekst over Expository preaching op basis van 2 interviews van Holly Pivec samen met haar man Mark Pivec.

<https://www.youtube.com/watch?v=AvqPdoxn9xY>

<https://www.youtube.com/watch?v=FnliPkrgLDA>